

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon sz. 229)
Fiume, Giadinata del Sasso Bianco 3., I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felölös szerkesztő:
MURAI JENŐ.

ELŐFIZETESI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre... 24 kor. — Negyed évre... 6 kor.
Fél évre... 12 kor. — Egy hóra... 2 kor.
EGYES SZÁM ÁRA FIUMÉBAN 6 FILLÉR:
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fl.

Olaszország semlegessége.

Berzeviczy Albert cikke.

Ilyen címmel két cikket írt Berzeviczy Albert v. b. t. t., a munkapártnak nemrég Fiumében járt vezető tagja, a Pester Lloydban. Főleg a hétfői számban megjelent második cikk fejtegetései, amelyeknek keretében az olasz képviselői kamara és az olasz szenátus ülésein lefolyt vitáról közöl néhány eddig nem ismert részlet, érdekesekek arra, hogy azokat kivonatossan ismertessük.

A legutóbbi időig — mondja Berzeviczy — még azt hittük, hogy az a barátságos hangulat, amely Olaszországban a szövetséges központi hatalmak, de főleg a mi monarchiánk irányában nyilvánul, inkább a nagyobbára az entente hatalmak érkékkörének megnyert olasz sajtó befolyásának, a francia elvtársakkal rokonszenvező szocialisták és néhány nacionalista hurrápolitikus tevékenységének tulajdonítható. Sajnos, az olasz képviselő-kamarában lefolyt vita mutatta, hogy itt mélyebben fekvő és nagyobb terjedelmű jelenséggel van dolgunk.

Igaz, hogy a képviselőháznak tulnyomó többséggel hozott határozata, amelynek a szenátus pláne egyhangulag szekundált, a Salandra-kabinetnek nagy sikerét és az általa eddig követett semlegességi politikának határozott helyeslést jelent; de az ugyanakkor történt erős hangsúlyozása annak, hogy a kormány jövőre nézve szabad kezet biztosított magának, továbbá némi magyarázat, amely akkor elhangzott és még inkább azok a válaszok, amelyek némely magyarázatra nézve elmaradtak, ugyancsak gondolkodóba ejthetnek bennünket.

A vita első szenzációja Salandra miniszterelnöknek az a nagyon is feltűnő kijelentése volt, hogy Olaszországnak vizen és szárazföldön kell életbevágó érdekeket megóvni és jogos aspirációkat szilárdítani és föntartani. (Giuste aspirazioni da affermare e da sostenere.) Ez a kijelentés De Felice képviselőnek azt a közbeszólását provokálta, hogy: Viva Trieste Italiana! amelyet a reformisták, köztársaságpártiak és nacionalisták tüntető tapsviharral fogadtak. Salandra ur ignorálta ezt a közbeszólást és tovább fejtegette, hogy Olaszország más államok esetleges területi nagyobbodásával szemben kell, hogy megóvja az egyensúlyt, illetőleg hogy megakadályozza a saját „aránylagos csökkentését”.

De azután kezdődött a vita, amelynek során a Montecitorioon egyetlenegy, a hármasszövetség irányában barátságosnak mondható momentum sem merült föl; csak a Palazzo Madamában ejtett egy-két szenátor néhány rokonszenves szót arról a veszedelemről, amely akkor ke-

letkezhetik, ha az Adriából szláv és a Földközi-tengerből francia-angol tenger lenne.

Hogy a nagytiszteletű (onorevoli) Labriola, Altobelli, Barzilai egészen nyíltan és leplezetlenül adtak kifejezést azon óhajuknak, hogy az olaszok által lakott osztrák tartományok elfoglalandók és az idevágó feladatot direkt imputálták a kormánynak; hogy továbbá Colojanni, Bissolatti és Tore urak a hármasszövetséget, mint teljesen tulhaladott álláspontot kezelték és oly ügynek mondták, amelynek teljes esődje (pieno fallimento) már nem is tekinthető kétségesnek, mert az egy diplomáciai szövet, amelynek fonalait a nemzet akarata és rendeltetése ketté szakítja, mert Olaszország alapvető érdekeivel ellenkezik stb. — mindez ugyan nem újság az olasz parlamentben, de hogy ezek a nyilatkozatok sem mi ellenmondást nem keltettek a kormány padjain, sőt, hogy a kamara jelentékeny része újongással fogadta azokat és hogy azok a képviselők, akik ilyen gondolkodásnak adtak kifejezést, mégis csaknem kivétel nélkül meg voltak elégedve a kormány kijelentésével és a Salandra-kabinetnek még bizalmat is szavaztak: ez már valóban novum, még pedig egy, legalább ránk nézve nem éppen örvendetes novum.

Igaz, hogy a miniszterelnök egész általánosságban sajnálkozását fejezte ki, hogy néhány „szertelen kifejezéssel” éltek a „nemzetközi konfliktusra” vonatkozólag a vita során; de erősebben csak akkor avatkozott be, mikor az onorevole Altobelli odáig vetemedett, hogy valósággal föllázította az olasz hadsereget az engedelmesség megtagadására az esetben, ha a hármasszövetség hatalmai mellett kellene harcolnia. Az erre miniszteri részről — egészen korrektül — történt közbeszólás is csak annak a kijelentésére szorított, hogy Olaszország hadserege mindenkor engedelmeskedni fog a legfelsőbb hadur parancsának.

A kamarai vita végén azután igen ügyes beállításal, látszólag meglepetésszerűen, következett Giolitti Giovanni volt miniszterelnök „leplezése”, midőn bizalmas sürgönyök felolvasásával megállapította, hogy Ausztria-Magyarország már több mint egy évvel ezelőtt Szerbia ellen el akart járni és magának Olaszország szövetséges támogatását erre nézve biztosítani, hogy azonban Olaszország ezt akkor nem akarta elismerni casus foederisnek, mert nem tekinthette Ausztria-Magyarországot megtámadott félnek. Ez az akkori eszmecsere, így állítja Giolitti ur, nem okozott semmiféle elidegenülést a dunai monarchia és Olaszország közt.

Ámbátor Giolitti ezzel a reminiscenciával azért hozakodott elő, hogy aktaszerűen beigazolja, hogy Olaszország szövetséges kötelességeinek teljesítésében loyálisan járt el és hogy be nem avatkozására nézve megegyezés létesült, mégsem szenvedhet kétséget, hogy Giolittinak beavatkozása a vitába más cél érdekében is történt. A szónok egy árva szóval sem említette, hogy az akkori incidens óta teljesen megváltozott a helyzet a sarajevói merénylet és az azóta napvilágra juttatott vizsgálati anyag következtében; tehát a tavalyi olasz álláspontnak merev aplikációja a mostani hadüzenet idejében beállott állapotokra és tényre-

lásra csakis abból a célból történhetett, hogy monarchiánk eljárását Szerbiával szemben igazolatlannak, helytelennek tüntesse fel, amely eljárásra Giolittinek, diplomáciai nyelven, már csaknem „peu amical”-nak mondható.

Még csak fölemlítjük, hogy Salandra miniszterelnök a szenátus ülésének berekesztésekor az elnök jókívánságához csatlakozva, annak a reményének adott kifejezést, hogy az új év olyan békét fog hozni, amely által Olaszország dicsőségben és nagyságban csak gyarapodni fog.

Ha már most higgadtan és tárgyilagosan szemléltetjük az olasz parlamenti tárgyalás valódi értelmét és jelentőségét, leküzdhetetlenül az a benyomásunk támad, hogy ezidő szerint az olasz közvéleményen erőt vett a területi nagyobbodásra irányuló olyan hatalmas törekvés, hogy annak még nyíltan az ország leghiggadtabb politikusi sem szegülhetnek ellen.

A jövőnek még át nem tekinthető fejlődési menete a háborus kaoszából kifejlődő új alakulás e törekvésnek kielégítésére teremthet ugyan különféle lehetőséget, amelyek nem mind szükségképpen éppen mi ellenünk kell, hogy irányuljanak.

De ezen lehetőségek köréből egyet már most teljesen ki akarnánk zárni és erre nézve hivatkozunk Salandra ur saját kijelentésére, midőn egy előzetes tárgyalásokon alapuló semlegességi nyilatkozatnak még gondolatát is elhárítva, azt a szép és büszke kijelentést tette, hogy Olaszország, ha alkudozott volna semlegességeért, akkor azt a semlegességet ezzel az alkudozással lealázta volna. Helyes és igaz. De aki ilyen kijelentést tesz, annak milyen szavakat kellene keresnie bőséges szókincséből, hogy kellően megbélyegezzon egy olyan politikát, amely abból állana: a hosszú békeidő alatt időnkint mindig megújítani a fölfegyverkezett szomszédos monarchiával a véd- és dicszövetséget, ellenben az első háborus bonyodalomnál a szomszédnak első szorultságát fölhasználni arra, hogy őt hátba támadja és megpróbálja.

Olaszországot nemcsak ellenséges indulattal, de igazán megvetéssel kellene megítélni, ha képesnek tartanók az ilyen eljárásra. Mert az ilyen eljárás nemcsak árulás volna a kölcsönös tisztességesség által megoltalmazott szövetséges viszonyon — még pedig olyan árulás, amelyet még a Salandra ur által idézett „sacro egoismo di Patria” sem igazolhatna — ez az eljárás Olaszországot minden a jövőben lehetséges szövetség kötésére nézve diszqualifikálná és olyan „isolation”-ra itélné, amely épenséggel se mondható „splendid”-nek.

Ujévi ajándékok

bevásárlására ajánlja ezzen felszerelt áru-
kínál
jótéteményekben és háztartási cikkben
égető áruk mellett a
Grand Maganini Hivatali Áruház
Fiume, Vb. Nagoniuti 2. Meebowits P.

GRAND CAFE' BORSA

FIUME - Baccich palota
Nume legujabb és legszebb kávéháza

A lengyelországi nagy csata.

Napról-napra közeledünk Varsóhoz. - Orosz ellenoffenzíva a Kárpátokban. - A franciák offenzívája teljesen összeomlott. - Nagy török sikerek. - Apró harcok a déli harctéren.

Az oroszok nyolcadik hadserege, mely már egy hét óta támadja a Kárpátokon át előnyomult haderőnköt, időközben lényeges erősítésket kapott, heves offenzívába kezdett a mieinkkel szemben, aminek az lett a következménye, hogy hadvezetőségünk jónak látta csapatainkat a Gorlice körüli területekre és a szorosmagaslatokra visszavonni. Senkit se tévesszen meg azonban az oroszoknak Krakó ellen irányuló újabb offenzívája, mert ezzel semmi egyebet nem akarnak elérni, mint könnyíteni lengyelországi seregeik veszélyeztetett helyzetén.

Krakó ma megközelíthetetlen az oroszokra nézve, ellenben Varsóhoz napról-napra közelebb jutnak a szövetséges hadak és azzal Oroszországban is tisztában vannak, hogy az események súlypontja nem Galiciában, még kevésbé a Kárpátokban, hanem Lengyelországban van. Északlengyelországban a németek újabb tért hódítottak a Bzura- és Rawka-szakaszon. Itt az oroszok látszólag megmaradnak a defenzíva mellett és csak a többi helyeken igyekeznek átmenni az ellenoffenzívába.

Annál hevesebben indul meg Galiciában az oroszok előnyomulási kísérlete az alsó Dunajecz és a Biala mentén Krakó felé. Ezért támadták meg Boroevics seregét Jaslo-Sanok között, hogy ezt a haderőt lekötve, nagyobb eszelekvési szabadságot biztosítsanak a Dunajeczen át előnyomuló hadaiknak. Ezeket az eseményeket nem lehet különválasztani attól, ami Lengyelországban történik. A mai helyzetben az a lényeges, hogy a négyszázkilométeres front nagyobbik felén mi vagyunk a támadók. Több mint 120 kilométeren állóharc folyik és így könnyen megsejthetjük, hogy a még mindig tulerőben levő, bár offenzív erejében alaposan megtépázott ellenség egy egészen rövid szakaszon még mindig támad és előnyomul.

Ennek az orosz akciónak, látszólagos pillanatnyi sikere dacára, nincs nagy jelentősége, és maguk az orosz hivatalos jelentések sem tulajdonítanak ezeknek valami nagy fontosságot a lengyelországi események mellett.

Legújabb távirataink itt következnek:

Főhadiszállásunk jelentése.

BUDAPEST, dec. 30. A főhadiszállásról jelentik: Az orosz nyolcadik hadsereg, amely körülbelül egy héttel ezelőtt a Kárpátokon át előnyomult, haderőnk ellen a támadást megkezdte. Kiegészítésekkel és friss hadosztályokkal az ellenséges hadsereg annyira megerősödött, hogy csapatainkat célszerűnek látszott a szoros magaslatokra és a Gorlice körüli területre visszavonni, ami egyébként a helyzetet északon nem befolyásolta.

Trebinjénél az előtéri állásaink ellen intézett gyenge támadásokat könnyűszerrel visszavertük és az ellenséges tüzérseget elhallgattattuk.

Krivosije egyik erős határerődje ellen a montenegrói lövegek természetesen a legkisebb eredményt sem érték el.

A németek sikerei nyugaton és keleten.

BERLIN, dec. 30. (Min. s. o.) A főhadiszállásról jelentik: Nieuport közelében és Yperntől délkeletre kisebb ütközetekben tért nyertünk. A franciáknak St. Menehuoldtól északnyugatra ellenünk intézett támadásait súlyos veszteségeket okozva visszavertük. Ez alkalommal néhány száz foglyot ejtettünk. Bois Bruletől és Apremonttól nyugatra megindított egyik támadásunkban három gyorstüzélt zsákmányoltunk és egy francia lövészárkot foglaltunk el. A franciáknak Sennheimtől nyugatra ellenünk intézett egyik támadását visszavertük.

Keletporoszországban és Lengyelországban a Visztula jobb partján a helyzet nem változott. A Bzura és Rawka szakaszon támadásunk előrehaladt. Inow-Lodztól délre fekvő területen az oroszok ellenünk intézett tegnapi erős támadásait visszautasítottuk.

BERLIN, dec. 30. A Vossische Zeitung jelenti: Az oroszok Pilicától délre előnyomulnak. Északra a német és orosz csapatok kemény tüzérharcban állanak.

A francia offenzíva összeomlott.

BUDAPEST, dec. 30. A Pesti Hírlap tudósítója a német nagyfőhadiszállásról jelenti: A karácsonyra bejelentett francia offenzíva az egész vonalon összeomlott.

Az északi orosz sereg újabb vereség előtt.

ROTTERDAM, dec. 30. A Rotterdamsche Courant szerint az északi orosz sereget a szövetségesek kétoldalt szorongatják. A szövetségesek sikere esetén ennek a seregnek a veresége az összes orosz seregek sorsát megpecsételné.

Török győzelem az oroszok felett.

KONSTANTINAPOLY, dec. 30. A főhadiszállás a következő kommunikét teszi közzé: Csapataink a Murad völgyben megütköztek az ellenséggel és azt teljesen megverték. Csapataink két ágyut és hozzávaló lőszerrel, egy géppuskát, két löszerkocsit, harminchat öszvért, tizenhat lovat zsákmányoltak, azonkívül két magasabbrendű, két kisebbrangú tisztet és 96 főnyi légénységet fogtak el.

A december 23-áról kelt orosz jelentés azt mondja, hogy az oroszok Sari-Kampbeon, vagyis egy olyan helységben, amely a Kaukázusban fekszik, megkezdtek az offenzívát, az oroszok tehát ezzel beismerik, hogy a török hadsereg orosz területen van.

HUSSZEIN KEMAL ÁRULÁSA.

KONSTANTINAPOLY, dec. 30. Hivatalos jelentés. Husszein Kemalt, az új egyiptomi khedivét fetvában megbélyegezték és a negyedik hadtest haditörvényszéke elé utalták. A fetva kérdésekben és feleletekben megállapítja az árulást Isten, a próféta és az izlam közössége ellen.

KONSTANTINAPOLY, dec. 30. Husszein Kemal, az új egyiptomi khedive ellen megjelent fetva rendkívül nagyhatású. A khedivét megfosztják tábornoki rangjától és a basa címet megvonják tőle. Az eset az izlam történetében példátlanul álló.

A FRANCIAK BESZÁMOLNAK A CURIE ELTÜNÉSÉRŐL.

BUDAPEST, dec. 30. Genfből táviratozzák: A francia tengerészeti kormány most jelenti, hogy a Curie tengeralatti nászád, amely missziója folytán a flottától különvált, nem tért vissza. Ugylátszik — mondja a jelentés — igazak a hajó elsüllyesztéséről és a legénység elfogatásáról szóló külföldi hírek.

A KARPÁTI HARCOK.

BUDAPEST, dec. 30. Máramarosszigetről jelentik: Ökörmező mellett, a szopkólovanszka-sztrihanyai vonalon elsáncolt oroszok állásai ellen általános támadás folyik. Tüzérségünk rettenetes ágyuzással pusztítja az ellenséget, ezalatt gyalogságunk folytonosan támad. Az oroszok szívesen védik hadállásaikat, mert ha ezekből kiveretnek, meg nem állhatnak a toronyai szorosig.

A FELSŐELZÁSZI FRANCIA OFFENZÍVA ÖSSZEOMLÁSA.

BUDAPEST, dec. 30. Baseltől jelentik: A flandriai támadással egyidejűleg a franciák szélső jobbszárnya, különösen a Vogezeokban és Felső-Elzászban offenzívába fogott. Többnapos véres harcok után a németek visszaverték őket.

A SZÖVETSÉGESEK OSTENDE ELLEN KÉSZÜLNEK.

PÁRIS, dec. 30. French tábornok átvette az egész szövetséges balszárny vezetését. French parancsban közölte a csapatokkal, hogy a legközelebbi cél Ostende visszafoglalása.

TÖRÖKORSZÁG EREJE.

BUDAPEST, dec. 30. Heltai Jenő, a Pesti Hírlap Konstantinápolyba kiküldött tudósítója meginterjúvolta von der Goltz pasát, aki kijelentette, hogy a török kormány a német misszió segítségével a hadsereggel csodát művelt.

Törökországnak hatalmas támogatói vannak, nem áll egyedül a sok ellenséggel, mint három évvel ezelőtt. Ezt a változást ellenfelei érzékenyen fogják érezni.

A NÉMET HADVISELÉS MEGGYANUSÍTÁSA ELLEN.

BUDAPEST, dec. 30. A Pester Lloyd jelenti: Egyetemünk nevében Lenhossek dr. a magy. kir. tudomány egyetem rektora nyilatkozatban csatlakozik a német egyetemek tiltakozásához, amely a német hadviselés meggyanusítása és az orosz hadviselés módja ellen emel szót.

SZERBIA RÉSZÉRE EGYENRUHÁKAT KÉRNEK.

MOSZKVA, dec. 30. Az orosz kormány Franciaországtól és Angliától kért egyenruhákat Szerbia részére.

A TARNOVI POLGÁRMESTER OROSZ FOGSÁGBAN.

KRAKO, dec. 30. A Nova Reforma jelenti: A tarnovi polgármestert az oroszok tuszul magukkal vitték.

AUGUSZTA CSÁSZARNÉ BUZDITÁSA.

BERLIN, dec. 30. A Wolff-ügynökség jelenli: Augusztá császárné közzéteszi az újévi üdvözlések mellőzése iránti óhaját.

Tartsunk ki — így szól — a német hűségben, építkezzünk a szeretet művein a becsületes békeig, amelyhez Isten mielőbb vezéreljen el.

A KELETPOROSZORSZÁGI TAMADÁSOK VISSZAVERÉSE.

BUDAPEST, dec. 30. A Politikai Híradó jelentí Pétervárról: A Messagere de l'armée írja: A németek Keletporoszoszországban a Mazuri-tavaknál és Mlavanál visszautasították minden támadást. Ennek oka az itteni határok várszerű megerősítése, mely kisebb védőcsapatokat is fölénybe hoz az erősebb ellenféllel szemben.

A LENGYELORSZÁGI HADIZSÁKMÁNY.

STOCKHOLM, dec. 30. Beavatott német forrásból tudni vélik, hogy a német hadvezetés legközelebb közzéteszi a lengyelországi hadizsákmányról és az elfogott oroszokról szóló kimutatást.

A ZEPPELINEK NANCY-I TAMADÁSA.

BUDAPEST, dec. 30. Genfből jelentik: A párisi lapok azt írják, hogy a Zeppelinek karácsonykor tíz bombát vetettek le Nancyra, ahol a lakosság rémülete óriási volt.

NÉMET REPÜLŐGÉP CALAIS FELETT.

BERLIN, dec. 30. Londoni jelentés szerint karácsony első napján Calais felett egy német aeroplán repült, amelynek utasa bombákat vetett le. A bombák nagy anyagi kárt okoztak.

DÖNTŐ TAMADÁS A DARDANELLÁK ELLEN.

BASEL, dec. 30. A Baseler Nachrichten jelentí: A szövetségesek a Dardanellák előtti flottájukat megerősítették s így az most már 40 hajóból áll. A döntő támadás küszöbön áll.

JAPÁN KORMÁNYVÁLSÁG.

KOPENHAGA, dec. 30. A Rjees szerint a japán Okuema miniszterium ingadozik.

VALONA MEGSZÁLLÁSA.

PÁRIS, dec. 30. A Lloyd ügynökség jelentí: valona megszállását itt a hármasszövetség titkos megállapodására vezetik vissza. Olaszországot az ántántra nézve elvesztetnek tartják.

ROMA, dec. 30. A Stefani-ügynökség Valonából jelentí: A Bersaglieri ezred ünnepekkel váltotta fel a matróz őrségeket.

ROMA, dec. 30. Valonából jelentik, hogy a bersaglieri-csapatok a város körül levő magaslatokat megszállották.

ROMÁNIA KERESKEDELMI SZERZŐDÉSÉRŐL TÁRGYAL.

GENF, dec. 30. A Temps szerint Románia kereskedelmi szerződésről tárgyal Egyiptommal.

Mérleg és osztalék.

Irta: L. K. dr.

— Második közlemény. —

Első pillanatra sérelmesnek, jogkorlátozásnak látszik, hogy kormányintézkedésekkel lehessen a pénzintézetek autonóm jogkörébe beletnyulni és a pénzintézeteknek felelős vezetését a kormánykarakterrel szemben bizonyos inferioris helyzetbe juttatni.

Azonban kivételes viszonyok kivételes intézkedéseket, rendkívüli idők, rendkívüli követelményeket támasztanak. Valamint a maximális ármegállapítás normális viszonyok között erősen beleütközik a magánjogokba — ép anynyira helyes és üdvös rendkívüli viszonyok között a kormányhatósági árszabályozás.

Kivánatos pedig az ország pénzügyi és gazdasági érdekeinek szempontjából a jelenlegi kiélezett helyzetben a nagy fontossággal bíró osztalék kérdésének kormányhatósági szabályozása egy olyan keretben, amelyen belül minden intézet a maga speciális viszonyainak megfelelő alkalmazást találhat, három okból.

Először is — van rá elég példa — nem mindenütt kezelik az osztalék kérdését helyesen, ésszerűen, lelkiismeretesen, hanem sokszor találkozzunk az indokolatlan, aránytalan nagy osztalék fizetéssel.

Baj és hiba ez normális időkben is — hisz a nemzeti közvagyonból milliárdok vannak pénzintézetek és más részvénytársaságok részvényeibe befektetve — de a jelenlegi válságos időkben kétszeres baj és következményeinek fogva kétszeresen veszedelmes, ha általánosságban és kivétel nélkül nem biztosítják a józan osztalék-politikának a gyakorlása.

A második ok, hogy az intézetek vezetőségének, főleg kisebb helyeken és kisebb intézeteknél, a türelmetlen és minden szakértelem nélkül való részvényesekkel szemben megkönynyíti az osztalék csökkentésének indokolását — a kormányrendeletre való hivatkozás.

Harmadszor pedig a kormányhatósági intézkedés elejét veszi a pénzintézetek versenyfutásának, melyet az osztalék kifizetése körül a fővárosban és vidéken egyaránt számosan követnek. Kedvező gazdasági és pénzügyi konjunktúrák közepette egy ilyen verseny szintén káros ugyan, de a jelenlegi kritikus helyzetben, amikor a jövő gazdasági perspektíváit olyan homály veszi körül, melynek fátyolát a világ legkiválóbb államférfiai vagy közgazdászai sem képesek ezekben az órákban eltüntetni, kiszámíthatatlan kár és veszély háramolhatik — gondoljunk vissza csak az elmúlt években bekövetkezett összeomlásokra — ha ezen kérdésnek kezelése szabadjára hagyatik.

A törvényhozás mulasztása volt idáig is, hogy a részvénytársaságok ügye ugyszólván teljesen „vogelfrei” maradt.

Mi az autonóm jogok teljes épségben tartása mellett, bizonyos hatósági ingerenciákat és kautélákat normális viszonyok között is közérdekből szükségesnek tartanánk, de a mostani rendkívüli időkben még inkább indokolt és szükséges a helyes és reális osztalék politikának intézményes biztosítása.

Az állami omnipotenciának nem vagyunk hívei. Az osztalék kifizetését szabályozó kormányhatósági beavatkozást azért minden szolid intézet aggály nélkül fogadhatja el és ez a jövőben praecedensül éppenséggel nem szolgálhat — ép oly kevéssé, amint a mai világháború arányai és rombolásai ugyancsak praecedens nélkül állanak.

HIREK.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület a jövő hét egyik napján ülést fog tartani, amelyen többek között az 1915-iki városi költségvetés kerül tárgyalásra.

— **Az olcsó liszt.** A városi tanács értesíti a közönséget, hogy mától kezdve a házi kenyeret készítő családok részére bönokat fog kiadni, amelynek bemutatása által a Nyilvános Raktárvállalatnál olcsó lisztet vásárolhatnak.

— **Szilveszteri istentisztelet.** Az egyesült református és evangélikus egyház esütörtökön délután 3 órakor tartja meg évzáró istentiszteletét, amelyre a hívők ezuton is meghívotnak.

— **Sebesültek karácsonya.** A Vörös Kereszt susáki fiókjának kórházában az ott ápoló 103 sebesült részére e hó 23-án karácsonyfa ünnepélyt rendeztek. A kórházi helyiségben díszes, nagy karácsonyfát állítottak fel, amely körül a könnyebben sebesült katonák állva, a súlyosan sebesültek pedig ülve gyülekeztek. A susáki Vörös Kereszt bizottság Copaitich Jozefa elnökölén jelent meg, jelenvoltak továbbá Sachs,

Mogan és Kremsir urnök, a Vörös Kereszt fiumei fiókjának tagjai, valamint Angerholzer altábornagy, Marich tábornok és a katonaság néhány más képviselője. Több karácsonyi ének eléneklése, valamint beszédek elmondása után a katonák nagy öröme közepette kiosztották az ajándékokat.

— **Előadás.** A Fehér Kereszt Egyesület értesíti tagjait, hogy ma este fél kilenckor Jellouscheg dr. egyesületi orvos az Edmondo de Amicis utcán levő iskolában előadást fog tartani a sebesültek kezeléséről.

— **A féltékeny férj rémtette.** Triesztben ez év nyarán Gerkmann János 38 éves munkás megtudta, hogy a felesége egy fiatalemberrel találkára jár. A felbőszült ember egyik éjjelen beretvát vett magához, felesége ágyához ment és az asszony torkát elmetsette. A szerencsétlen asszony elvétel következtében meghalt, mire a férj önként jelentkezett a rendőrségen. A trieszti esküdtszék tegnap tárgyalta ügyét és az enyhítő körülmények figyelembe vételével négy évi fegyházra ítélte.

— **Öngyilkosság.** Triesztből jelentik: Pippán Lajos 76 éves aggastyán tegnap harmadik emeleti lakásának ablakából az udvarra ugrott, ahol holtan terült el. Tetét valószínűleg hirtelen elmezavarában követte el.

— **A tengerész balesete.** Zvitkovics Mátyás, a Santa Caterina nevű olasz vitorlás matróza tegnap a hajóárbócáról a tengerbe esett. Esése közben homlokát a hajó korlátján megütötte. Kimentették a vízből és a kórházba szállították, ahol a sebészeti osztályon helyezték el.

— **Foglalkozás nélkül.** Sabernik Mária chersói leány foglalkozás nélkül volt s hogy valahogy pénzhez jusson éjjeli kalandokra indult. A Deák Fasorban azonban a városi rendőrség egyik detektívje feltartóztatta s minthogy kérdéseire zavart feleleteket adott, a rendőrségre kísérte. Ott kihallgatás után cellába zárták. A rendőrbíróság fog itélkezni felette.

— **Elgázolta a saját kocsija.** Starcich Mátyás 52 éves kocsis tegnapelőtt Cantridán kocsija bakjáról a földre esett és a kerekek alá került, amelyek súlyos sérüléseket ejtettek rajta. A kórházba szállították.

— **Baleset az utcán.** Berdag Mária 39 éves leány tegnap az utcán egy salátalevéllel megcsuszott és elesett, minek következtében jobb lábát törte. A kórházba vitték.

— **Fenice-színház.** Naponként fényes, változó program, moziképek és variété előadások. Ma: „Egy tolvaj regénye”, új nagyhatású műfilm. Az előadások d. u. 5-től 10-ig tartanak. A színház fütve van.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart” lapkiadóvállalat (Murai Jenő.)
Nyomatott: Zustovich Elemér „Polinnia”-nyomdájában.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzonali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizek, toalettcikkkel szépitőszerek stb. stb.

Használjunk hadisegély-postabélyeget.

Szén, elsőrendő, kömentes, kőszén
Fa, aprított tűzifa, koks, faszén,
legjutányosabban, házhoz szállítva,
megrendelhető: **Kell Henrik** cégnél
Telefon: **13-93.**

SCHÖNL. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖNL.

Via Carducci 12, II. em. A legújabb módszer [szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefono 11-89.

Faraktár. Fűrészelt, ácsolt, hasított és gömbfák; minden minőségben és terjedelemben; asztalosok célokra; fenyő, luc-, jávor-, tölgy-, jegenye-, hárs-, dió-, cseresznye- stb. fák; továbbá bükkfa, nyers és gőzölt állapotban. Ajánlom cégemet építészek, mérnökök, birtokosok, intézetek, és iparvállalatok figyelmébe. Elvállalok szállításokat Fiuméba és környékére saját fuvarommal, valamint hajón és vasuton minden állomásra, **Pavlović Drag., Fiume, Fakivitel, Iroda és raktár: Delta. Telefon 381 Sürgőnycim: Pavlović.**

APOLLO-SZINHÁZ.
Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Ma és mindennap:
:: Képzete pontosan este 8 órákor. ::
Nagy művészek a színházban előadás-
gu általánosan és Burg Bonak hómilias
főlépítve.
Előadás után kedélyes együttélés előadások-
kal és partizánsokkal.
Hatóságilag engedélyezett

BUDAI

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZO.
50 szoba

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és kül-
földi lapok.

ESTÉNKÉNT
bonyhádi (Jónás Laoni, hírneves cigány-
primás) és zenekeze, hangversenyek.

Tulajdonos **BUDAI KAROLY**

Uj magyar üzlet!

Kanizsai és újvízi művészi

Levelezőlapok

rendkívül olcsón kaphatók a

Képes Levelezőlap Király

cégnél, Fiume, Deák tér 2. szán.

A legajánlatosabb fiumei szálló:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón 2 percnyi-
re vasuti állomástól.

Kitűnő konyha és árnyas kert.
Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

NEMZETKÖZI FUVARLEVÉL FELÜL-
VISEGALÓ ÉS REKLAMALÓ IRODA.
FIUME, Via Poeta 2. (Telefon 16-88)
mindennemű vasuti fuvarleveleket díjtalan-
nal felküldve, minden e szakmába vége-
téseiben felvilágosításul szolgál. Meghí-
vató transzport információkat

„Két Eperfa“ vendéglő
Kitűnő elsőrendű magyar konyha
valódi magyar borok világos és bar-
na köbányai polgári sörök.

Gyors és pontos kiszolgálás.
Ébred és vacsora előkészítés hangzóval havi
50 korona.
Számos látogatás kér,
személyesen
Weisz Jenő, vendéglős
Via Valsugna 10. Vasúti ház Braida.

Most kellene férfiak!

valamint nők és gyermekek számára: meleg
télke alsóruhák, téli harisnyák, stb.,
kötött, konfekcionált ruhák, szőrmeárak, stb.

katonáknak

kötött, ér-, téli- és kaszmelegítők, köb-
nyelvények, szőterek, valamint karácsonyi
ajándékok alkalmas minőségű ruhák.

Mindenek legelőször is meg kell nézni:
NEMES HENRIK árúházaiban
Fiume, Piazza Scarpa 4 és via Fiumana 15.

Perzsaszőnyegok

vételre minden alkalommal, jelenleg itt
tartózkodó perzsa kereskedőknél

**Lloyd szálloda I. emelet 2.
számú szoba.**

Éjszakai 10-12 óráig délután 2-4 óráig.
Csak néhány napig!

Alakult 1857. 208 millió alap.
**I. Magy. Ált. Biztosító
Társaság**

Fiumei és tengerparti képviselő: Fiume,
Riva Cristof. Colombo, Bacich palota I. em.
(Telef. 17-57).

Életbiztosítás, tűz-jég-, betörés és száll-
ítványi kár elleni biztosítás a legjutá-
nyosabb alapon. Gyors folyósítás.

Mindenkor friss halak és egyéb első osztályú
valamint vendéglők

Carmelich G.
„Osteria all' Aquila nera“
„FARKAS SAS“ vendéglőben kaphatók.
Fiume, Kossuth Lajos utca 29.
Köbányai Polgári sör házánál

**Karácsony és Ujévre
legalkalmasabb
ajándék:**

Hölgyeknek:

- Prém garnitúra (muff és boa) K. 27.50
- Modern kabát K. 22.—
és K. 28.—
- Himzett női ingek, drbja K. 3.—
- Kötött gyapjú kabát K. 8.—

Uraknak:

- Ingek, hajtogatott mellel K. 3.50
- Nyakkendők nagy választékban K. —.90
- Harisnyák, erős minőségű 1/2 tczt K. 3.—
- Zsebkendők, bársonydobozban K. 5.—

Gyermekeknek:

- Kabátok erős szövetből K. 8.— és feljebb
- Kötények, minden nagyságban és minőségben
- Harisnyák, Ingecek, Mellény-
kék

**Jutányos szabott
ruhá!**

Weiss M.

**Fiumében
Csak CORSO 11 sz. a.**